

Samarbete över partigränserna

INTERVJU MED ORSA KOMMUN

ORSA 

Orsa kommun

Alla behöver inte vara överens om allt

I Orsa är samverkan en av de grundläggande förutsättningarna. Kommunen samarbetar med grannkommunerna Mora och Älvdalen om tre gemensamma nämnder. Majoriteten i Orsa består av ett samarbete mellan S, M, MP och FP. Men de är överens om att de inte behöver vara överens om allt.

Marie Olsson, (S) kommunalråd sedan 2008, ser ödmjukhet och öppenhet som en av förutsättningarna för att skapa en stabil grund i kommunen. Oppositionen, i form av Centerpartiet, har också en stark plattform i Orsa och kommunstyrelsens vice ordförande Mikael Thalín (C) är med redan på beredningsstadiet av ärendena.

I Orsa har Socialdemokraterna elva mandat i fullmäktige och Centerpartiet har nio mandat. De andra partierna har bara något eller några enstaka mandat per parti. Efter valet bildade S majoritet med M, MP och FP, som tillsammans har fem mandat. Det betyder i sin tur alltså att gruppen har en mycket knapp majoritet, med 16 av 31 mandat i fullmäktige. Det kan låta som en bräcklig majoritet. Men det är det inte, enligt Marie Olsson. Orsaken är att det stått fullständigt klart från början att majoriteten inte behöver – och inte kommer att – hålla ihop i alla frågor. Majoritetsgruppen röstar alltså inte alltid på samma sätt i fullmäktige.

”Vi kan inte gå och vara sura för att de inte röstar som oss”

Marie Olsson (S)

- Vi har från början gjort klart att vi inte måste vara överens om allt. Det finns ett fåtal ideologiska frågor där vi visste att vi inte skulle kunna enas, säger Marie Olsson, kommunalråd.

Hon uppskattar att det handlar om 7-8 tillfällen när gruppen inte varit överens under mandatperioden. Samarbetet bygger ändå på respekt och öppenhet.

- Vi kan inte gå och vara sura för att de inte röstar som oss, säger Marie Olsson.

Bakgrunden till sammansättningen av majoritetsgruppen kan bland annat spåras till en kontroversiell fråga om skolnedläggningar. En skola i samhället Skattungbyn utanför Orsa lades ner under förra mandatperioden. Då var M och S överens om nedläggningen. Men senare kom en fråga upp om möjligheten att starta en friskola i Skattungbyn. Då röstade S och M emot, medan bland annat V röstade för.

Skriftlig överenskommelse om spelreglerna

Majoriteten skapade redan från början en tydlig grund för arbetsformerna under mandatperioden. Den grunden var en skriftlig överenskommelse som slog fast hur formerna för samverkan ska se ut. I överenskommelsen står uttryckligen att partierna inte kräver stöd av varandra i alla beslut – med ett undantag, nämligen de frågor som finns med i den gemensamma politiska plattformen. Frågorna i den gemensamma politiska plattformen spänner över flera områden: från några generella ställningstaganden – som att samverkan och öppenhet är ledstjärnor i arbetet – till andra mer konkreta punkter. Plattformen slår bland annat fast att majoriteten ska arbeta för en budget i balans. Den tar också upp några enskilda frågor, exempelvis att tre namngivna skolor ska få ha kvar sina årskurs 6-klasser, och att Ungdomens hus ska få nya lokaler.

Den grundläggande överenskommelsen för samverkan styr även det mer vardagliga arbetet för de förtroendevalda. En av de saker som är reglerade i överenskommelsen är att majoritetsgruppen alltid ska träffas i ett

gemensamt möte inför alla fullmäktige- och nämndsammanträden.

- Det finns inget skäl till att vi skulle ha enskilda partimöten inför fullmäktige eller nämndmötena. Vi arbetar tillsammans, säger Marie Olsson.

Det är ordförandena i styrelser, nämnder och kommunfullmäktige som har ett uttalat ansvar för att se till att ledamöterna som ingår i majoriteten får information. Ledamöterna ska också ha möjlighet att diskutera på de gemensamma gruppmötena.

När samarbetet skulle starta så träffades också representanterna för majoritetsgrupperna i en gemensam workshop. Allt från praktiska politiska frågor till ”mjukare” frågor om bemötande och förväntningar fanns på agendan.

- Jag tror att det var viktigt att vi kunde klargöra vilka förväntningar vi har på varandra i samarbetet, och vad som är möjligt eller inte möjligt att förverkliga. Tydligheten gjorde det lättare att samarbeta, säger Marie Olsson.

Samverkan för att klara landsbygdens svåra frågor

Samverkan och öppenhet är egentligen inte nytt i Orsa. Den styrande majoritetsgruppen skriver själva att de bygger sin nya politiska plattform på ett manifest som klubbades igenom i fullmäktige år 2000. Då kom idén om en gemensam plattform, från början från byarådet, och alla partier som var representerade i fullmäktige sa ja. I det manifestet slår partierna fast att samverkan behövs för ett väl utvecklat Orsa och att eventuella skiljaktigheter ska klaras ut med ömsesidig respekt. Det politiska manifestet har sedan arbetats in i kommunens värdegrund och vision.

Manifestet kan sättas in i ett större bakgrundssammanhang. Det är en situation som många kommuner känner igen, vilket uttrycks redan i första meningen i manifestet: ”Utvecklingen på landsbygden och små orter är för närvarande ganska bekymmersam.”

En annan del av bakgrundsbilden är att det under en period fanns mycket motstridiga viljor i det kommunpolitiska arbetet. Mikael Thalín (C), som

”Det fanns en period när det var mycket diskussioner, även efter att besluten var fattade. Det var ett inte alltid meningsfullt. I kommuner finns ändå en realpolitisk grund som de flesta kan vara överens om, säger han.

Mikael Thalín (S)

nu är kommunstyrelsens vice ordförande, minns den tiden.

- Det fanns en period när det var mycket diskussioner, även efter att besluten var fattade. Det var ett inte alltid meningsfullt. I kommuner finns ändå en realpolitisk grund som de flesta kan vara överens om, säger han.

Mikael Thalín själv har erfarenhet både av den nuvarande oppositionsrollen men också som ledare för majoriteten - i början av 1990-talet var han kommunalråd under en mandatperiod. Ett konstruktivt samarbete och öppenhet gynnar kommunen, anser han. Diskussionerna i fullmäktige förs alltså kanske inte i lika stridbara former längre, men det betyder inte att alla alltid är överens.

- Vi förbehåller oss självklart rätten att ha olika åsikter. Det får inte vara så att alla är för överens, så att det blir för slätstruket. Det är viktigt med en opposition som ifrågasätter, säger Mikael Thalín.

Full insyn ger bättre samarbetsklimat

Oppositionen har också full insyn i beredningsarbetet. Öppenhet är en grund även i samarbetet mellan S och oppositionen. Marie Olsson tycker att det är en självklarhet.

- Vi är en kommun, alltså en offentlig organisation. I nämnderna har vi ju S som ordförande och C som vice ordförande. Vi bereder ärendena ihop och ser till att till exempel KS arbete flyter smidigt. Ju tidigare man får vara med, desto bättre flyter ärendena. Vi ska ha bra klimat även om vi tycker olika, säger Marie Olsson.

Dessutom finns som sagt flera frågor där majoriteten och oppositionen är helt överens. Det gäller till exempel vikten av att samverka med andra kommuner.

- Det är viktigt för att säkra att Orsa ska kunna leva vidare som en självständig kommun, säger Mikael Thalín.

Det är bland annat en kompetensförsörjningsfråga, konstaterar både han och Marie Olsson.

I samarbetet med andra kommuner är partigränserna heller inte alls

något hinder, enligt henne.

- Det tar tid, men det blir andra möjligheter när vi river gårdsgården mot andra kommuner. Och när vi träffas över kommungränserna kan jag inte säga att jag ens märker vilka politiska konstellationer vi är, säger hon.

Mandatfördelning Orsa kommunfullmäktige 2010-2014

- Socialdemokraterna 11 mandat
- Centerpartiet 9 mandat
- Moderaterna 2 mandat
- Miljöpartiet 2 mandat
- Vänsterpartiet 2 mandat
- Sverigedemokraterna 2 mandat
- Kristdemokraterna 2 mandat
- Folkpartiet 1 mandat

Styre (majoritet): S+M+MP+FP

Ordförande i kommunstyrelsen: Marie Olsson (S)

Vice ordförande i kommunstyrelsen: Mikael Thalín (C)

Historik

Orsa samverkar med grannkommunerna Mora och Älvdalen inom flera områden efter ett beslut från 2009. Det finns en gemensam gymnasienämnd, gemensam servicenämnd och gemensam nämnd för social myndighetsnämnd.

Upplysningar om innehållet:
Lena Lindgren, lena.lindgren@skl.se